Все учебники Узбекистана на сайте UZEDU.ONLINE

РАХИМ ХАСАНОВ

СҮРӨТ ӨНӨРҮ

1-класс үчүн окуу китеби

Кайра иштелген 17-басылышы

Өзбекстан Республикасынын Элге билим берүү министрлиги басуугa сунуш кылган

Гафур Гулам атындагы басма-полиграфиялык чыгармачылык үйү
Ташкент – 2019

*Книга предоставлена исключительно в образовательных целях
UZEDU.ONLINE

Все учебники Узбекистана на сайте UZEDU.ONLINE

УЎК 741 (075)
КБК 74.268.51
Х 12

Жооптуу редактору:
Аскаралы Сулайманов – педагогика илимдеринин кандидаты.

Рецензенттер:
Р. Худайберганов – Камолиддин Бехзод атындагы Улуттук көркөм сүрөт жана дизайн институтунун профессору;
Г. Зулхайдарова – Республикалык билим берүү борборунун методисти;
Т. Мансуров – Ташкент облусунун Чиназ районундагы 40-мектептин мугалими.
З. Хашимова – Ташкент шаары, Алмазар районундагы 16-мектептин мугалими.

– тапшырмалар

– үйгө тапшырма

– сабактын аягы

http://eduportal.uz

Республикалык максаттуу китеп фондунун каражаттары эсебинен басылды

Хасанов Р.
Сүрөт өнөрү. 1-класс үчүн окуу китеби. Кайра иштелген 17-басылышы. – Т.: Гафур Гулам атындагы басма-полиграфиялык чыгармачылык үйү, 2019. – 56 б.

УЎК 741 (075)
КБК 74.268.51

ISBN 978-9943-5549-4-8

© Рахим Хасанов
© Гафур Гулам атындагы басма-полиграфиялык чыгармачылык үйү, 2019

*Книга предоставлена исключительно в образовательных целях
UZEDU.ONLINE

Все учебники Узбекистана на сайте UZEDU.ONLINE

СҮРӨТ ӨНӨРҮНҮН ТҮРЛӨРҮ

Живопись

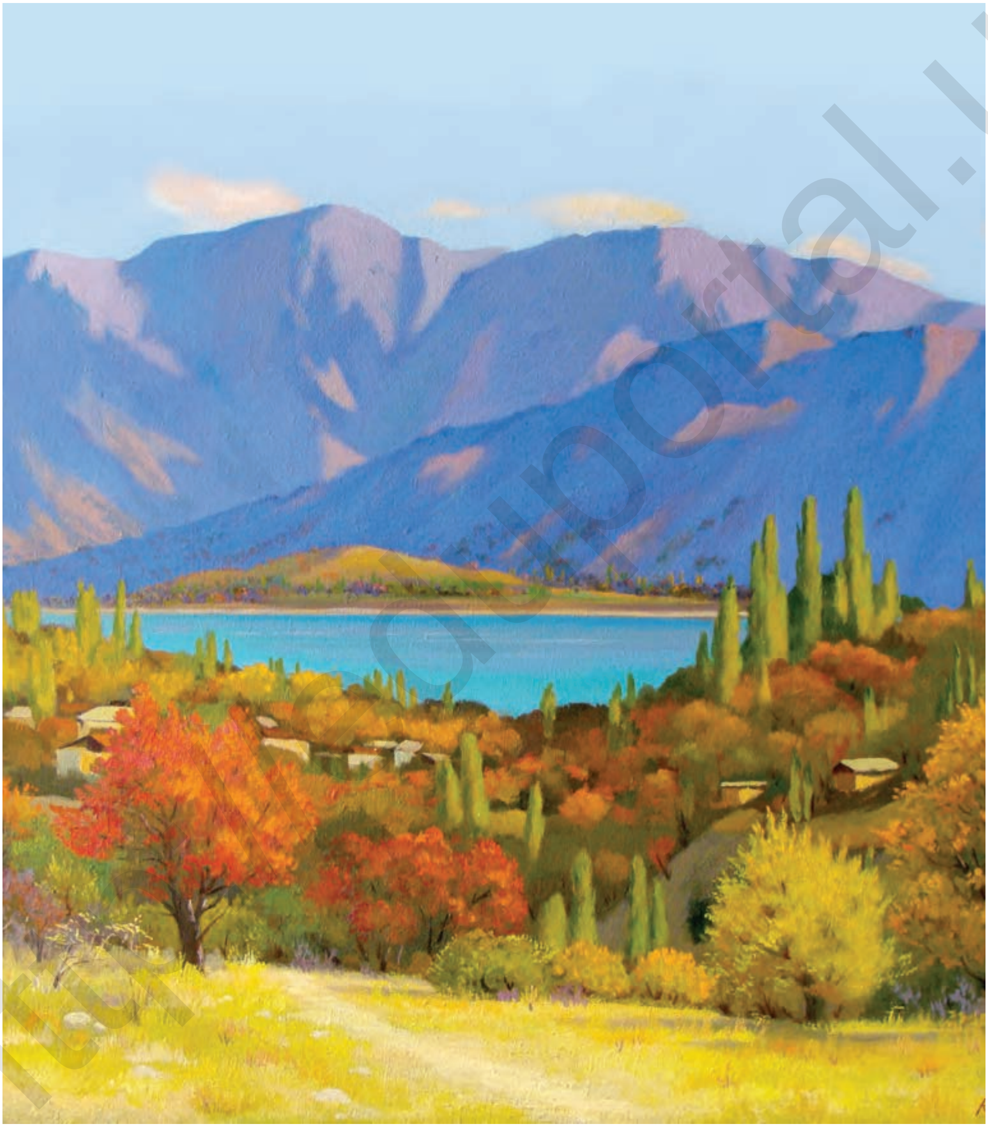

Р. Худайберганов. **Сижжакта күз.**

*Книга предоставлена исключительно в образовательных целях
UZEDU.ONLINE

Все учебники Узбекистана на сайте UZEDU.ONLINE

Павел Беньков. **Дутарчы кыз.**

Бахтиёр Алимханов. **Натюрморт.**

*Книга предоставлена исключительно в образовательных целях
UZEDU.ONLINE

Все учебники Узбекистана на сайте UZEDU.ONLINE

Скульптура (айкелчилик)

Р. Миртажиев. **Мирзо Улугбек.**

*Книга предоставлена исключительно в образовательных целях
UZEDU.ONLINE

Все учебники Узбекистана на сайте UZEDU.ONLINE

Графика

Владимир Паршин. **Салам.**

Саякат.

Кутлук Башаров. **Жаа тартуу.**

*Книга предоставлена исключительно в образовательных целях
UZEDU.ONLINE

Все учебники Узбекистана на сайте UZEDU.ONLINE

СҮРӨТЧҮНҮН ИШ КУРАЛДАРЫ

Калем жана кыл калемдер

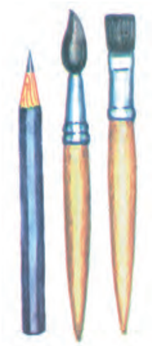

Акварель боёктор

Түстүү калемдер

Суу идиши

Өчүргүч

Палитра

Гуашь боёктор

http://eduportal.uz

*Книга предоставлена исключительно в образовательных целях
UZEDU.ONLINE

Все учебники Узбекистана на сайте UZEDU.ONLINE

Жумуш ордун түзүү

*Книга предоставлена исключительно в образовательных целях
UZEDU.ONLINE

Все учебники Узбекистана на сайте UZEDU.ONLINE

СЫЗЫКТАР ЖАНА ФИГУРАЛАР

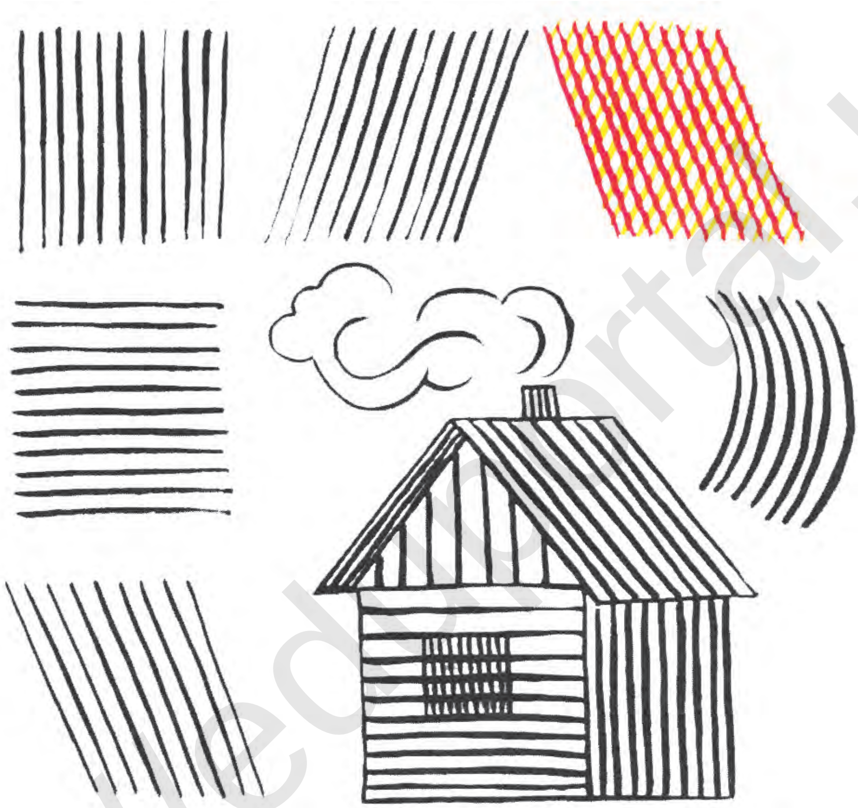

Бул сүрөттөр фигуралардан түзүлгөн.

http://eduportal.uz

*Книга предоставлена исключительно в образовательных целях
UZEDU.ONLINE

Все учебники Узбекистана на сайте UZEDU.ONLINE

Сүрөттөр жана фигуралар

Айлана

Төрт бурчтук

Квадрат

Үч бурчтук

http://eduportal.uz

*Книга предоставлена исключительно в образовательных целях
UZEDU.ONLINE

Все учебники Узбекистана на сайте UZEDU.ONLINE

Сүрөттөр жана фигуралар

Конус

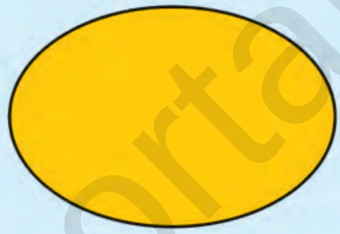

Сүйрү

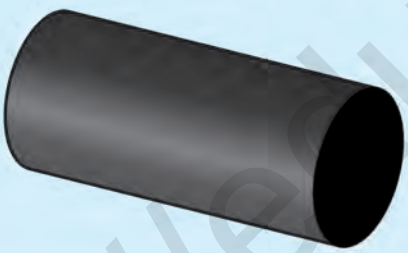

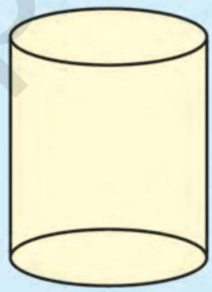

Цилиндр

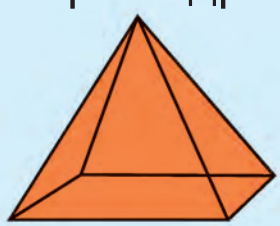

Пирамида

Фигуралардын аттарын үйрөнөбүз.

*Книга предоставлена исключительно в образовательных целях
UZEDU.ONLINE

Все учебники Узбекистана на сайте UZEDU.ONLINE

Толкун сымал сызыктар жана фигуралар

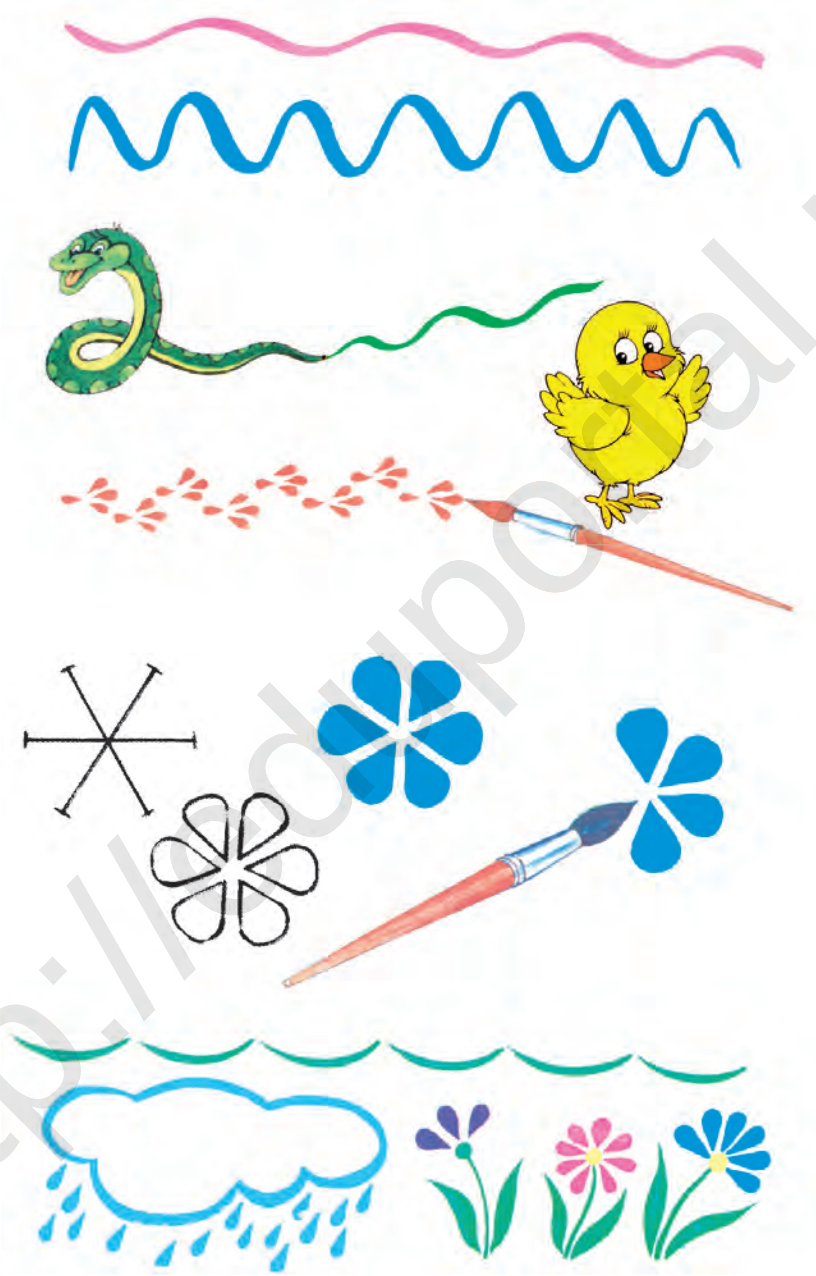

*Книга предоставлена исключительно в образовательных целях
UZEDU.ONLINE

Все учебники Узбекистана на сайте UZEDU.ONLINE

БОЁКТОР ЖАНА ТҮСТӨР

Акварель жана гуашь боёктор

Түстөр

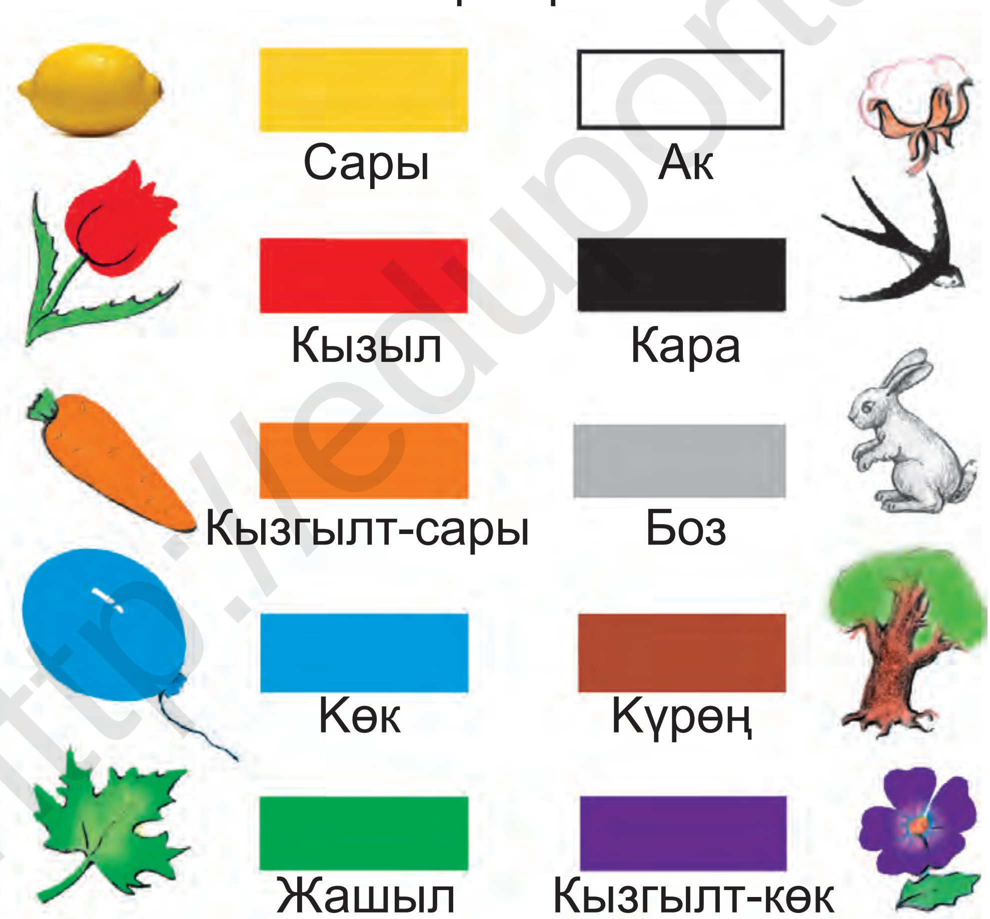

http://eduportal.uz

*Книга предоставлена исключительно в образовательных целях
UZEDU.ONLINE

Все учебники Узбекистана на сайте UZEDU.ONLINE

Негизги түстөр

Негизги түстөрдөн башка түстөрдү келтирип чыгаруу

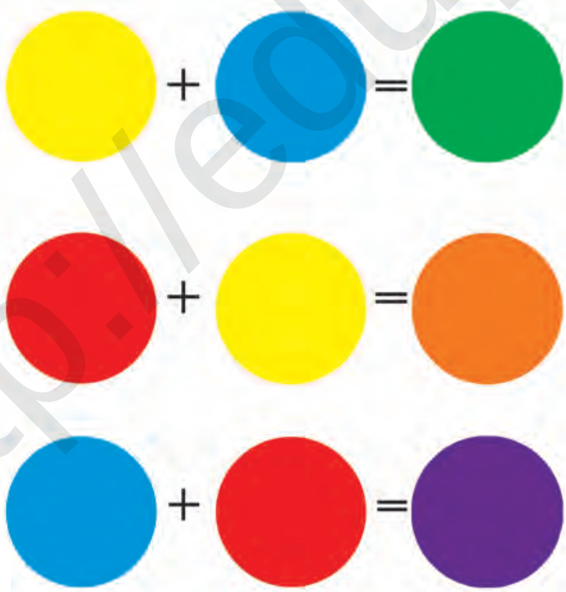

*Книга предоставлена исключительно в образовательных целях
UZEDU.ONLINE

Все учебники Узбекистана на сайте UZEDU.ONLINE

ЖЕЛЕКЧЕНИН СҮРӨТҮН ТАРТУУ

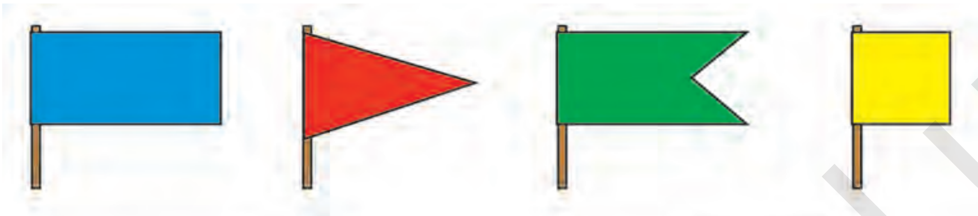

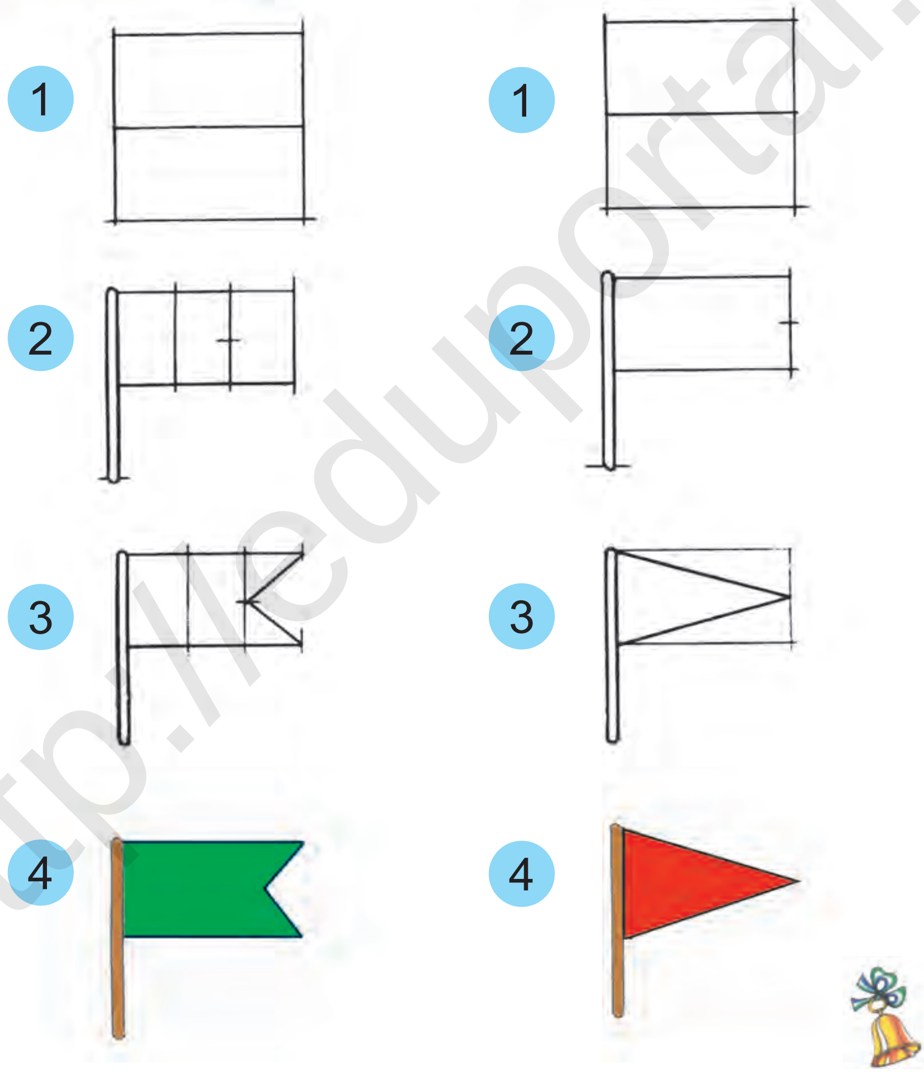

http://eduportal.uz

*Книга предоставлена исключительно в образовательных целях
UZEDU.ONLINE

Все учебники Узбекистана на сайте UZEDU.ONLINE

СААТТЫН СҮРӨТҮН ТАРТУУ

Сааттар ар түрдүү формада болот.

Сааттын сүрөтү төмөнкүдөй тартылат:

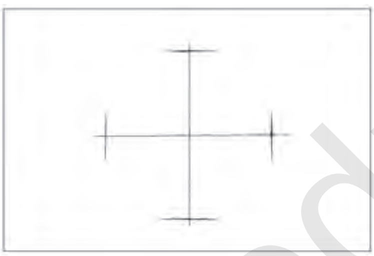

1

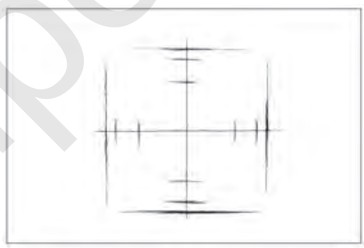

2

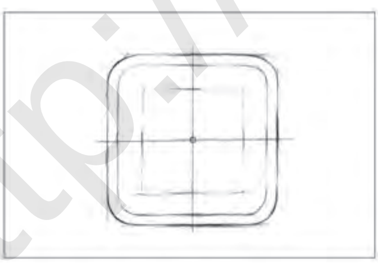

3

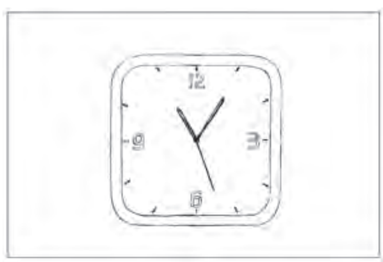

4

http://eduportal.uz

*Книга предоставлена исключительно в образовательных целях
UZEDU.ONLINE

Все учебники Узбекистана на сайте UZEDU.ONLINE

КҮЗ МЕЗГИЛИН СҮРӨТТӨӨ

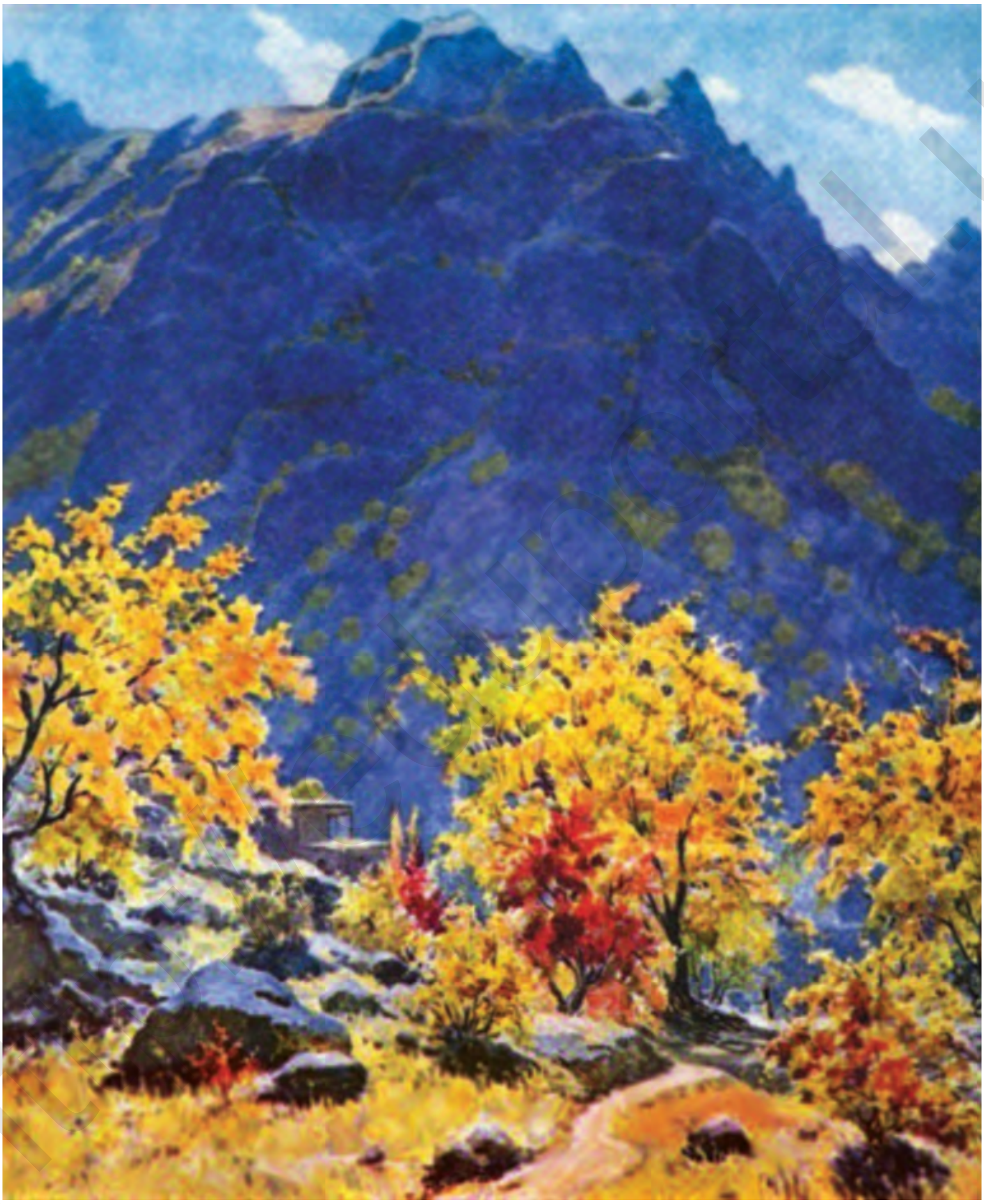

Н. Карахан. **Алтын күз.**

*Книга предоставлена исключительно в образовательных целях
UZEDU.ONLINE

Все учебники Узбекистана на сайте UZEDU.ONLINE

Абдували Муминов. **Пейзаж.**

В. Поленов. **Алтын күз.**

*Книга предоставлена исключительно в образовательных целях
UZEDU.ONLINE

Все учебники Узбекистана на сайте UZEDU.ONLINE

ДАРАК ЖАЛБЫРАКТАРЫНЫН СҮРӨТҮН ТАРТУУ

Жалбырактардын формалары жана түстөрү ар түрдүү болот.

*Книга предоставлена исключительно в образовательных целях
UZEDU.ONLINE

Все учебники Узбекистана на сайте UZEDU.ONLINE

Жалбырактардын сүрөтү төмөнкүдөй тартылат:

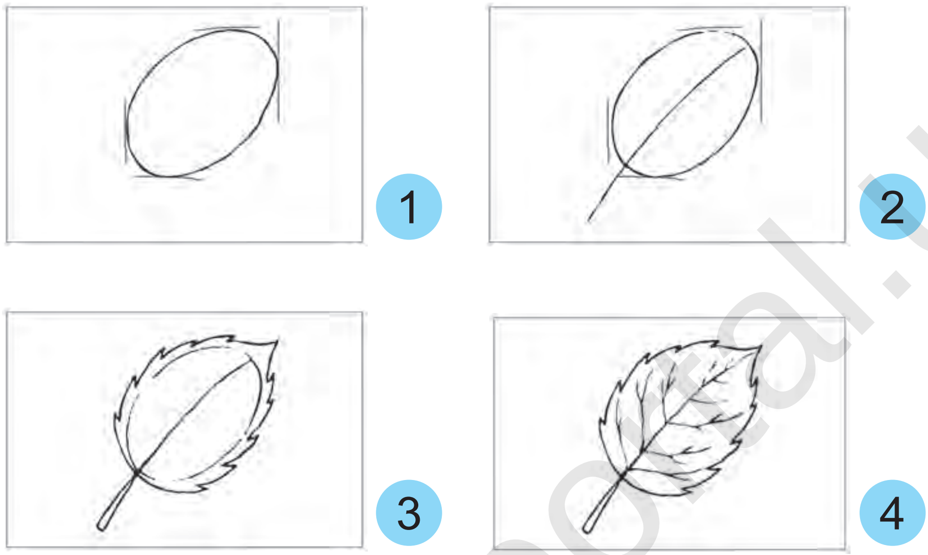

Жалбырактардын сүрөтү төмөнкүдөй боёлот:

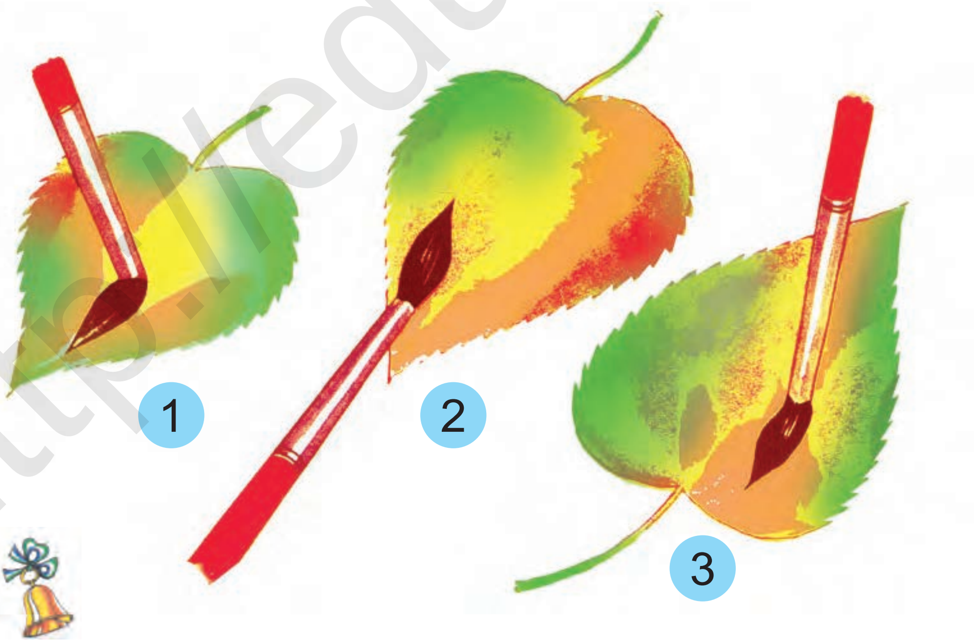

http://eduportal.uz

*Книга предоставлена исключительно в образовательных целях
UZEDU.ONLINE

Все учебники Узбекистана на сайте UZEDU.ONLINE

АЛМА ЖАНА КУРМАНЫН СҮРӨТҮН ТАРТУУ

Алма

Курма

*Книга предоставлена исключительно в образовательных целях
UZEDU.ONLINE

http://eduportal.uz

Все учебники Узбекистана на сайте UZEDU.ONLINE

Алманын сүрөтү төмөнкүдөй тартылат жана боёлот:

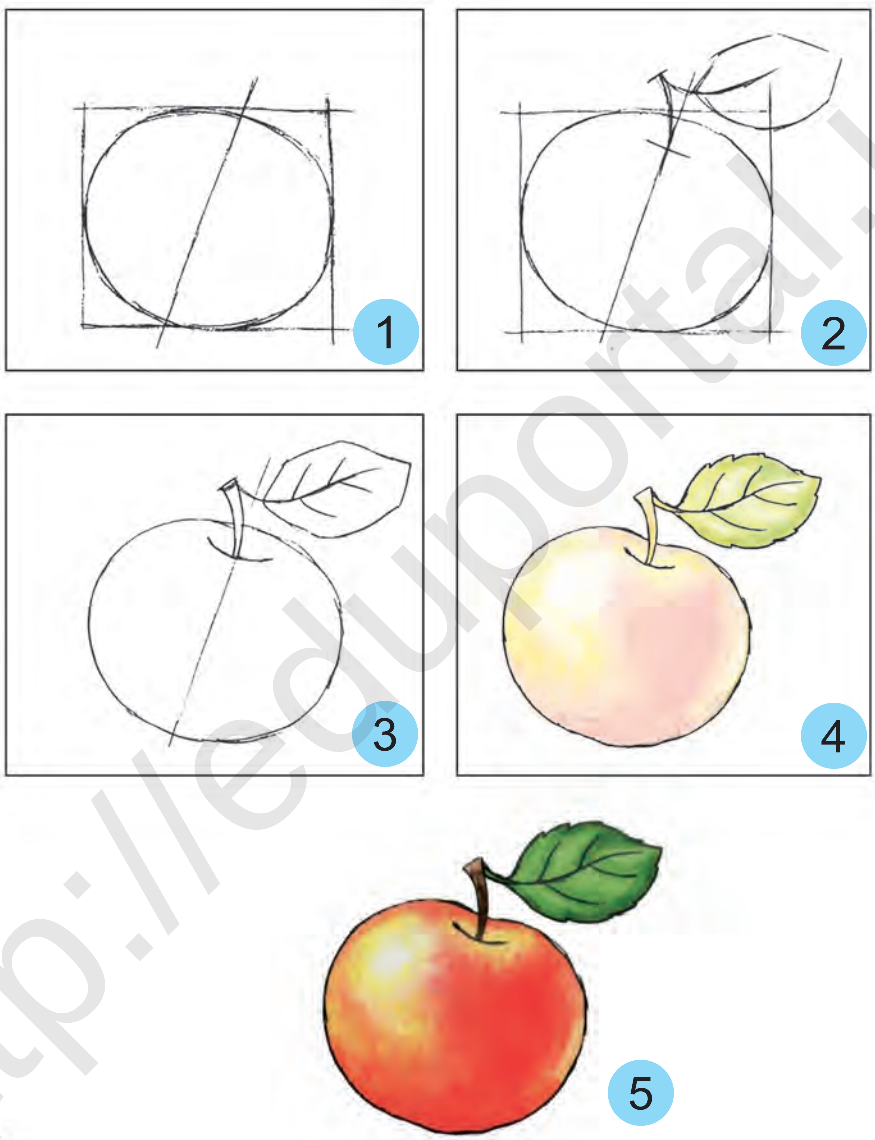

http://eduportal.uz

*Книга предоставлена исключительно в образовательных целях
UZEDU.ONLINE

Все учебники Узбекистана на сайте UZEDU.ONLINE

«АЛТЫН КҮЗ» ТЕМАСЫНА СҮРӨТ ТАРТУУ

Эрте күз

Орто күз

Кеч күз

*Книга предоставлена исключительно в образовательных целях
UZEDU.ONLINE

Все учебники Узбекистана на сайте UZEDU.ONLINE

СҮРӨТ ӨНӨРҮНДӨ АЙКЕЛ ЖАСОО СЫРЛАРЫ

*Книга предоставлена исключительно в образовательных целях
UZEDU.ONLINE

Все учебники Узбекистана на сайте UZEDU.ONLINE

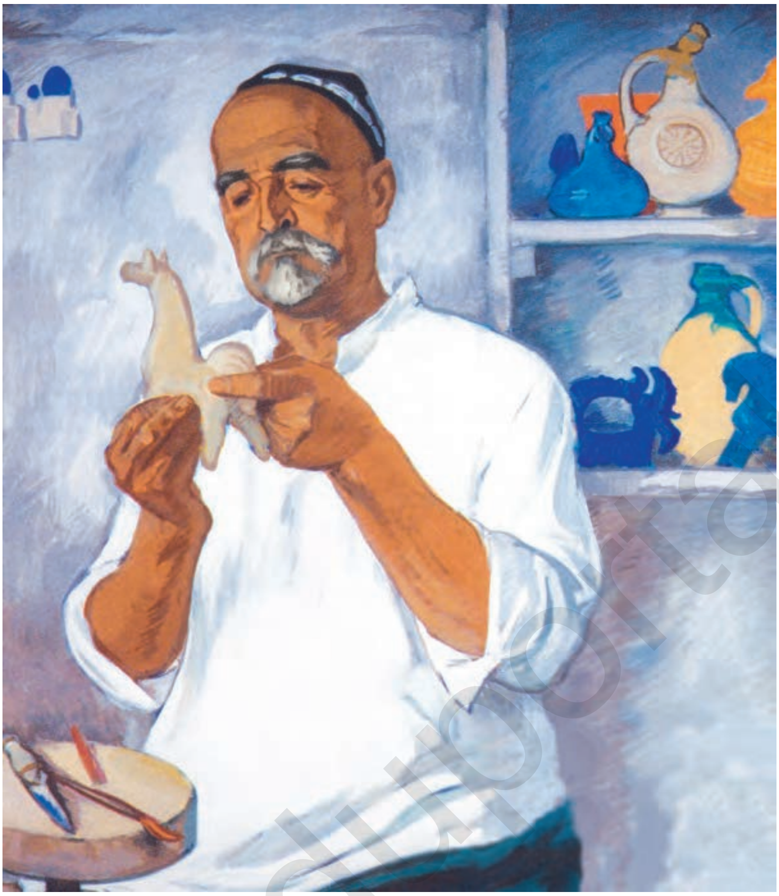

Георгий Улько. **Уста Умаркул Жорокулов.**

Устанын иштеринен үлгүлөр.

*Книга предоставлена исключительно в образовательных целях
UZEDU.ONLINE

Все учебники Узбекистана на сайте UZEDU.ONLINE

Кол өнөрчүлүк иштеринен үлгүлөр.

Оюнчук айкелче төмөнкүдөй жасалат:

http://eduportal.uz

*Книга предоставлена исключительно в образовательных целях
UZEDU.ONLINE

Все учебники Узбекистана на сайте UZEDU.ONLINE

АКВАРИУМДАГЫ БАЛЫКТАРДЫН СҮРӨТҮН ТАРТУУ

Балыктар түзүлүшү жана түсү жагынан түрдүүчө болот.

*Книга предоставлена исключительно в образовательных целях
UZEDU.ONLINE

Все учебники Узбекистана на сайте UZEDU.ONLINE

Балыктын сүрөтү төмөнкүдөй тартылат:

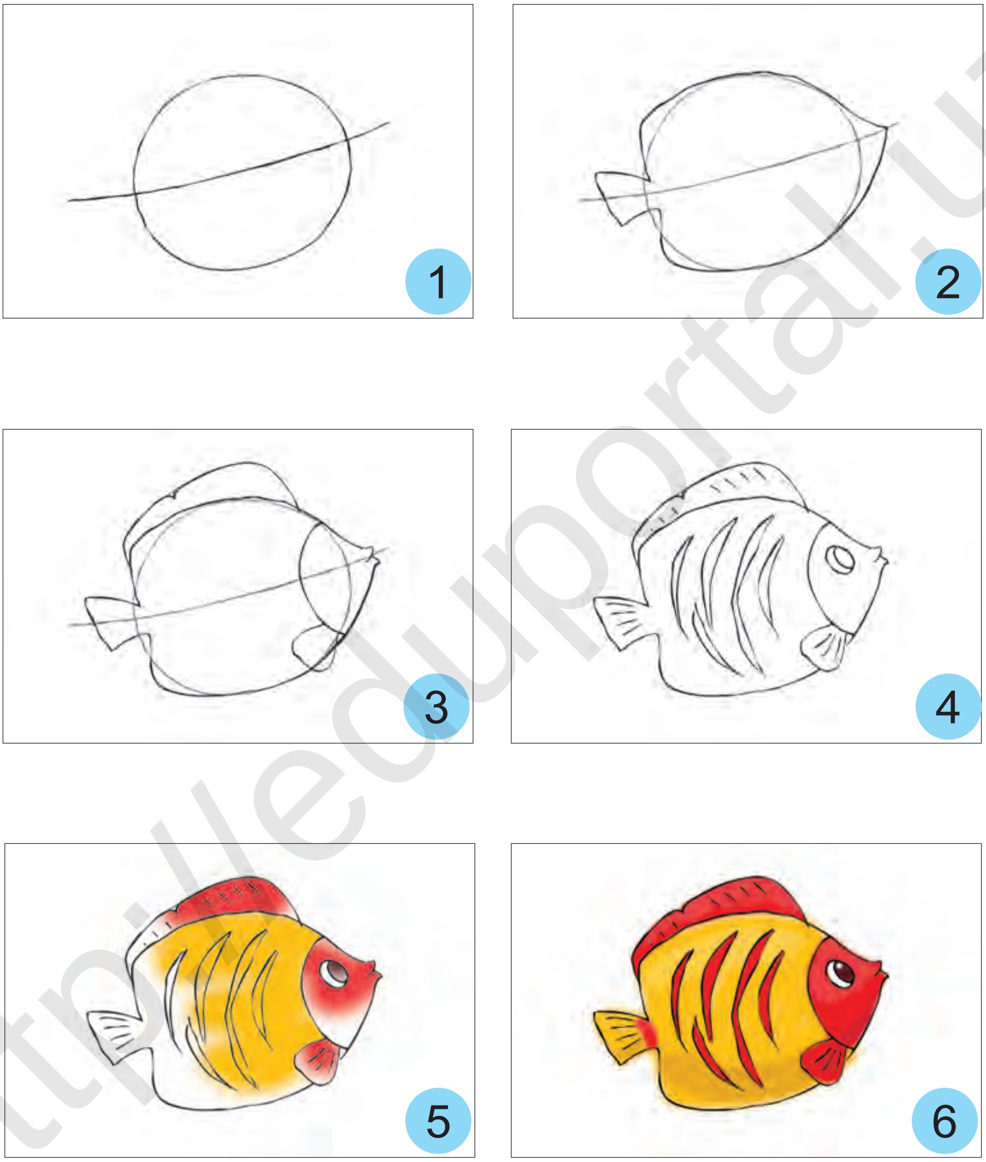

http://eduportal.uz

*Книга предоставлена исключительно в образовательных целях
UZEDU.ONLINE

Все учебники Узбекистана на сайте UZEDU.ONLINE

«ЭКИ ЭЧКИ» ЖОМОГУНУН НЕГИЗИНДЕ АЙКЕЛ ЖАСОО

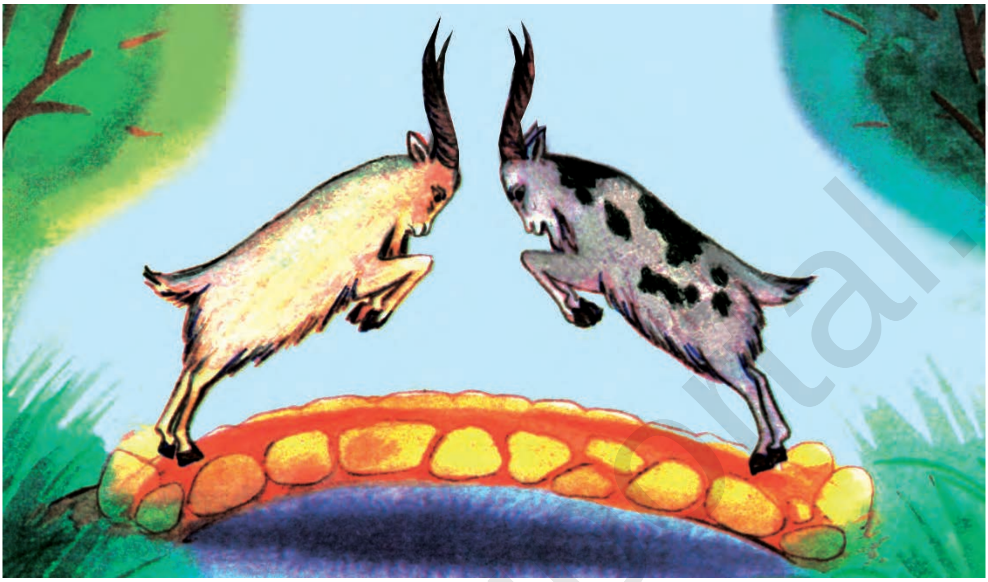

Эчкинин айкели төмөнкүдөй жасалат:

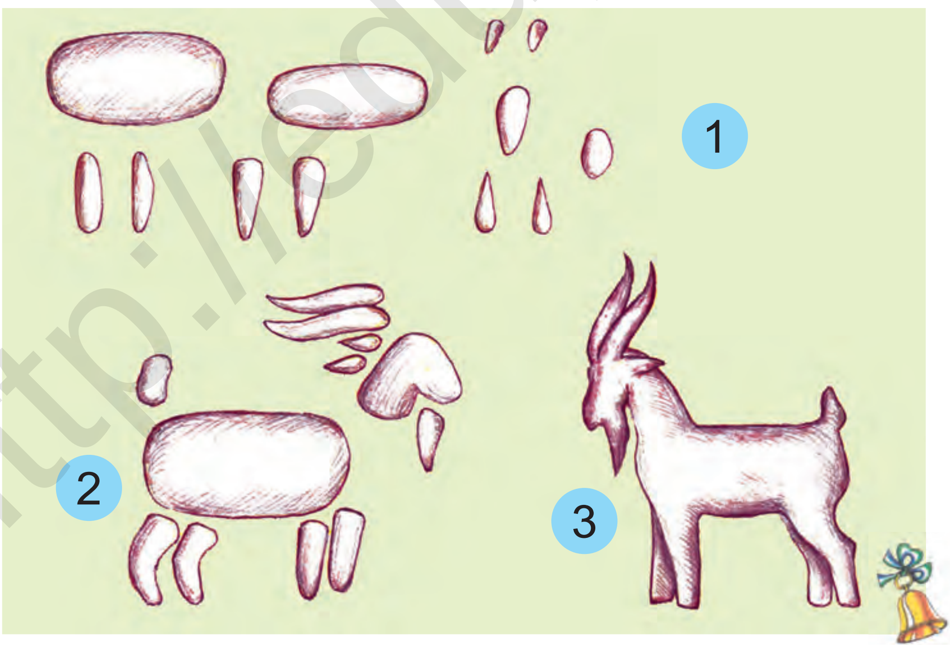

*Книга предоставлена исключительно в образовательных целях
UZEDU.ONLINE

Все учебники Узбекистана на сайте UZEDU.ONLINE

АВТОМАШИНАНЫН СҮРӨТҮН ТАРТУУ

Машиналардын формалары жана түстөрүнө көңүл бөлгүлө. Аттарын айткыла.

http://eduportal.uz

*Книга предоставлена исключительно в образовательных целях
UZEDU.ONLINE

Все учебники Узбекистана на сайте UZEDU.ONLINE

Автомашинанын сүрөтү төмөнкүдөй тартылат жана боёлот:

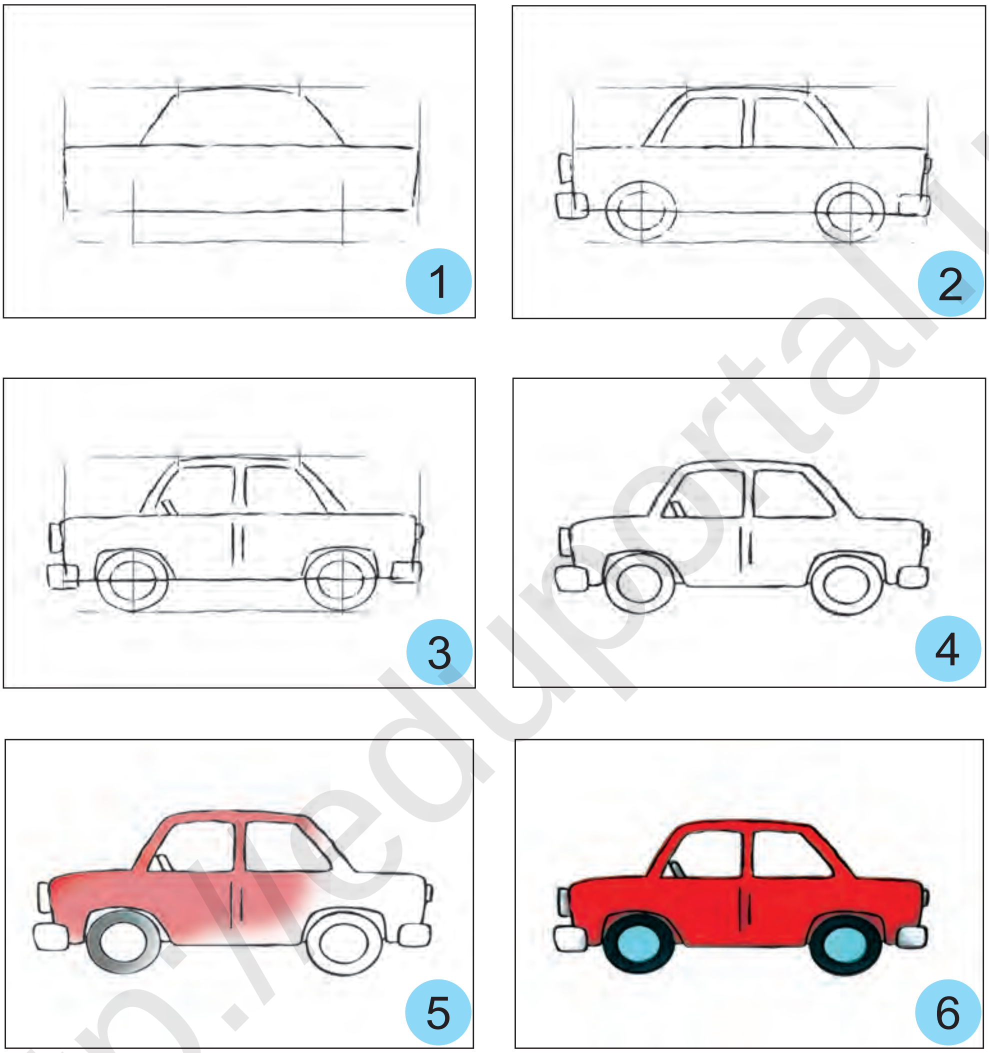

Эми автомашинанын сүрөтүн тарт-кыла.

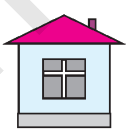
Класста тарткан сүрөттү акы-рына чейин жеткиргиле.

http://eduportal.uz

*Книга предоставлена исключительно в образовательных целях
UZEDU.ONLINE

Все учебники Узбекистана на сайте UZEDU.ONLINE

КЫШ МЕЗГИЛИН СҮРӨТТӨӨ

Төмөнкү сүрөттө кыш мезгили сүрөттөлгөн.

И.И.Шишкин. **Кыш.**

*Книга предоставлена исключительно в образовательных целях
UZEDU.ONLINE

Все учебники Узбекистана на сайте UZEDU.ONLINE

Рустам Худайберганов. **Кыш.**

Жогорудагы сүрөттө кыш мезгили сүрөттөлгөнүн кандайча билүү мүмкүн?

Сүрөттө эмнелер сүрөттөлгөн?

Кыш көрүнүшүн байкагыла.

*Книга предоставлена исключительно в образовательных целях
UZEDU.ONLINE

Все учебники Узбекистана на сайте UZEDU.ONLINE

«КҮМҮШ КЫШ» ТЕМАСЫНА СҮРӨТ ТАРТУУ

Байкоолоруңардын негизинде кыш көрүнүшүнүн сүрөтүн тарткыла.

Класста тарткан сүрөттү акырына чейин жеткиргиле.

*Книга предоставлена исключительно в образовательных целях
UZEDU.ONLINE

Все учебники Узбекистана на сайте UZEDU.ONLINE

КОДЕЛЕКТИН АЙКЕЛЧЕСИН ЖАСОО

Бул айкелчелер ылайдан жасалган.

*Книга предоставлена исключительно в образовательных целях
UZEDU.ONLINE

Все учебники Узбекистана на сайте UZEDU.ONLINE

Силер алгач кулундун айкелчесин жасагансыңар. Аны кандай жасаган болсоңор, коделекти да ошондой кылып жасайсыңар.

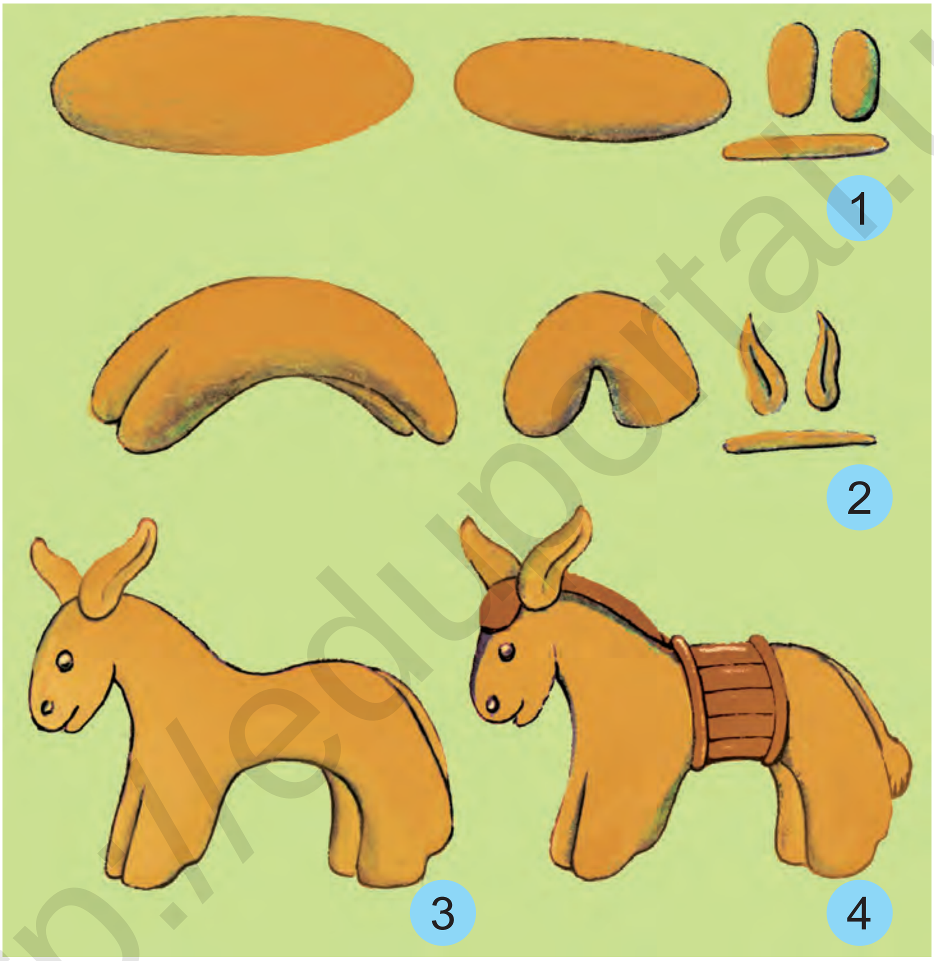

Коделектин айкелчесин пластилин же ылайдан жасаганга киришкиле.

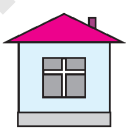

Класста тарткан сүрөттү акырына чейин жеткиргиле.

http://eduportal.uz
*Книга предоставлена исключительно в образовательных целях
UZEDU.ONLINE

Все учебники Узбекистана на сайте UZEDU.ONLINE

ПАРУСТУУ КАЙЫКТЫН СҮРӨТҮН ТАРТУУ

Парустуу кайыктын сүрөтү төмөнкү тартипте сызылат жана боёлот:

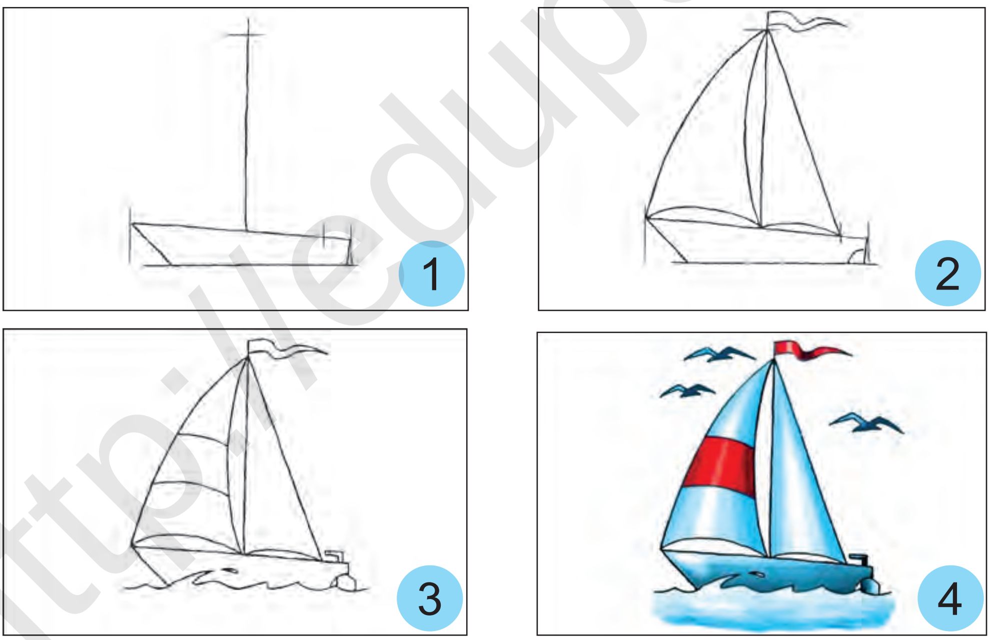

Силер да парустуу кайыктын сүрөтүн тарткыла.

http://eduportal.uz

*Книга предоставлена исключительно в образовательных целях
UZEDU.ONLINE

Все учебники Узбекистана на сайте UZEDU.ONLINE

«ҮЧ ТҮЛКҮ» ЖОМОГУНУН НЕГИЗИНДЕ СҮРӨТ ТАРТУУ

Жомоктун мазмуну төмөнкүдөй:

Кашка лакаптуу коён эшегин минип, коделегин ээрчитип, токойду көздөй жол алат. Достору токойдо куу түлкүлөрдүн бар экендигин айтып, аны эскертишти. Кашка алардын айткан сөзүнө кирбейт. Токойдо ал алгач ата түлкүгө алданып коделегин, кийин эне түлкүгө эшегин уурдатат.

*Книга предоставлена исключительно в образовательных целях
UZEDU.ONLINE

http://eduportal.uz

Все учебники Узбекистана на сайте UZEDU.ONLINE

Алданган коён көлдүн жээгинде ыйлап отурган бала түлкүгө жолугат жана эмне себептен ыйлап жатканын сурайт.

Бала түлкү капчыгынын суугa түшүп кеткендигин, эгерде капчыкты суудан алып чыгып берсе, жүз теңге берерин айтат. Коён жүз теңгеге эшек сатып алышын ойлоп, кийимдерин чечип суугa чүмкүйт. Учурдан пайдаланган бала түлкү анын кийимдерин алып кетет.

Кашка капчыкты табалбай суудан чыкса, кийимдери жок. Үч түлкүгө алданганын сезген коён токойго жалгыз барбай турган болуптур.

*Книга предоставлена исключительно в образовательных целях
UZEDU.ONLINE

Все учебники Узбекистана на сайте UZEDU.ONLINE

Коён жана түлкүнүн сүрөттөрү төмөнкү баскычтарда тартылат:

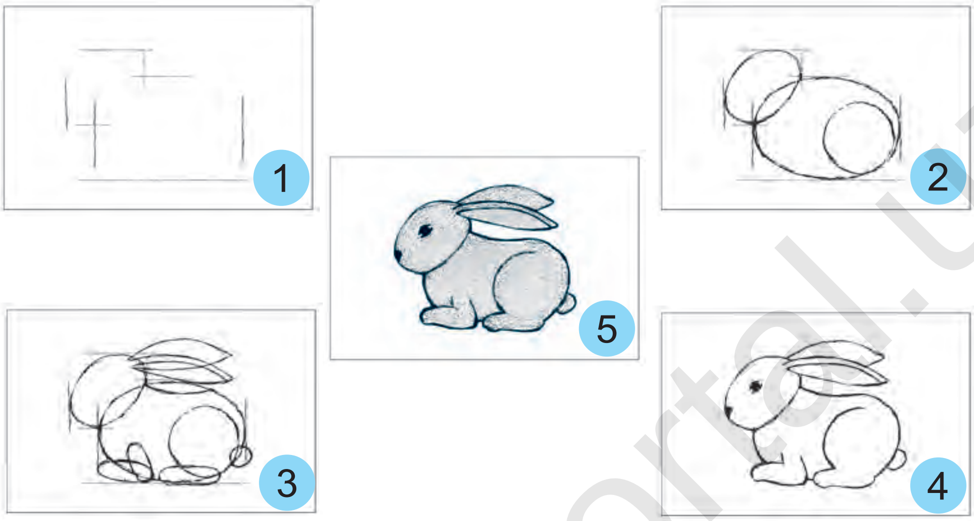

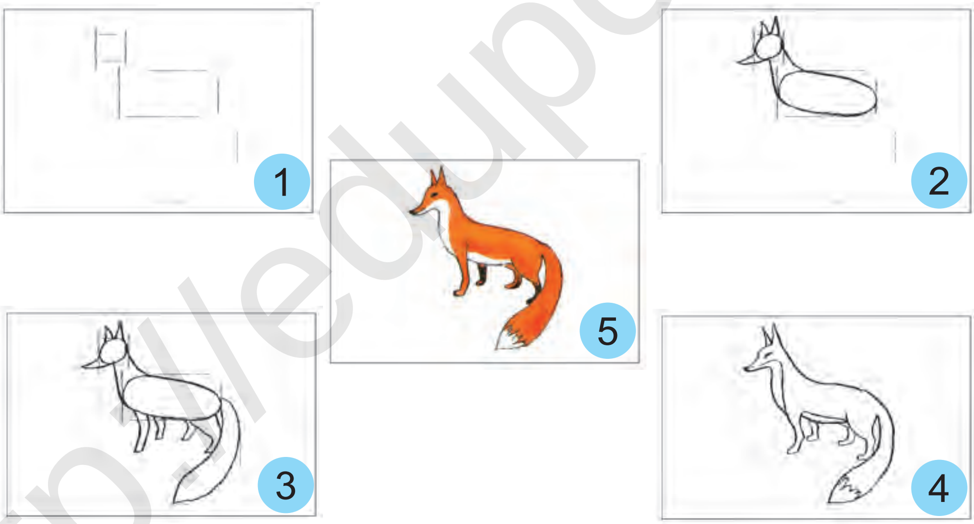

Жомоктун мазмунунун негизинде сүрөт тарткыла.

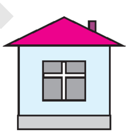

Класста тарткан сүрөттү акырына чейин жеткиргиле.

http://eduportal.uz

*Книга предоставлена исключительно в образовательных целях
UZEDU.ONLINE

Все учебники Узбекистана на сайте UZEDU.ONLINE

ПИЛДИН АЙКЕЛЧЕСИН ЖАСОО

Силер мурда түрдүү айкелчелерди жасагансыңар. Аларды кандай жасаган болсоңор, пилдин айкелчесин да ушул тартипте төмөнкүдөй баскычтарда жасайсыңар:

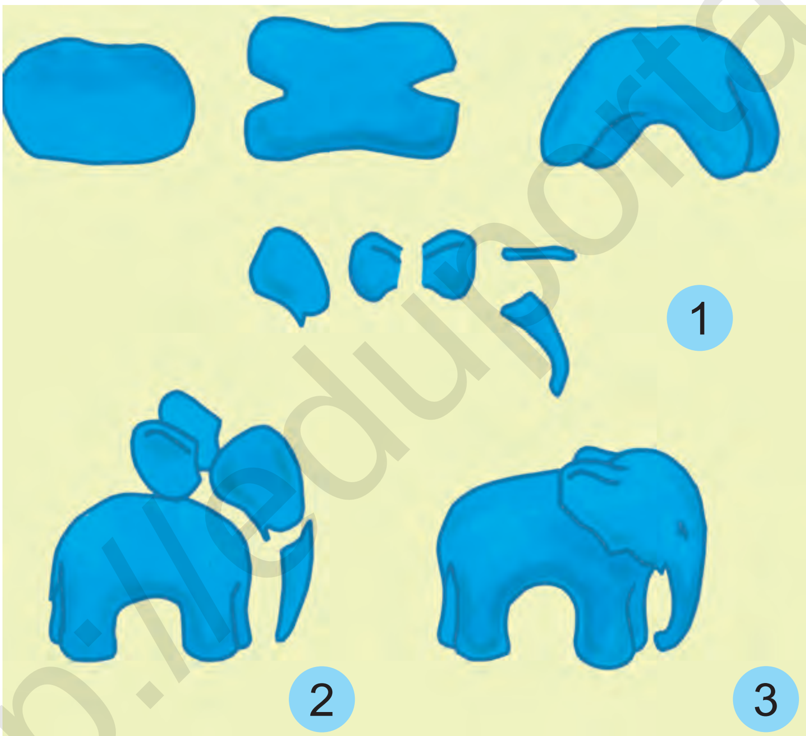

Пилдин айкелчесин ылай же пластилинден жасагыла.

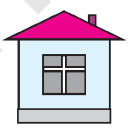

Башка кандайдыр бир жаныбардын айкелчесин жасагыла.

http://eduportal.uz

*Книга предоставлена исключительно в образовательных целях
UZEDU.ONLINE

Все учебники Узбекистана на сайте UZEDU.ONLINE

САМОЛЁТТУН СҮРӨТҮН ТАРТУУ

Самолёттор ар түрдүү болот.

http://eduportal.uz

*Книга предоставлена исключительно в образовательных целях
UZEDU.ONLINE

Все учебники Узбекистана на сайте UZEDU.ONLINE

1
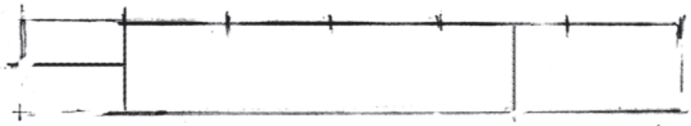

2
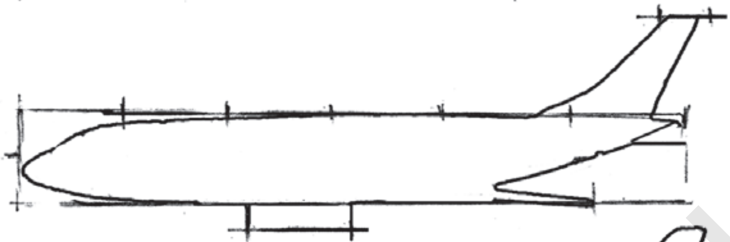

3
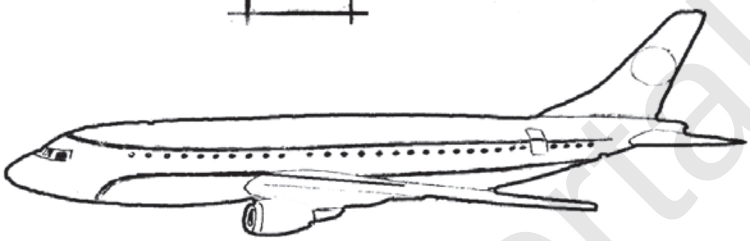

4
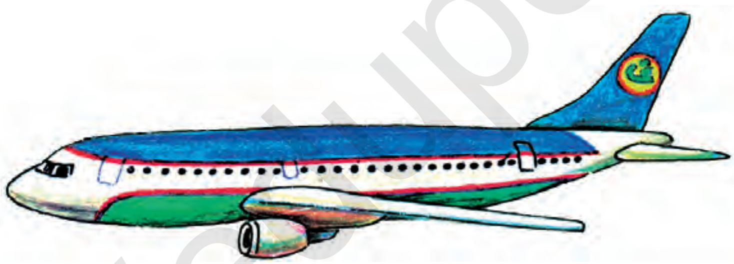

Самолёттун сүрөтүн жогоруда көрсөтүлгөн чиймелер боюнча тарткыла.

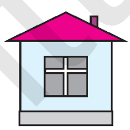

Класста тарткан сүрөттү акырына чейин жеткиргиле.

http://eduportal.uz

*Книга предоставлена исключительно в образовательных целях
UZEDU.ONLINE

Все учебники Узбекистана на сайте UZEDU.ONLINE

ЖАЗ МЕЗГИЛИН СҮРӨТТӨӨ

Исаак Левитан. **Жаз.**

Урал Тансыкбаев. **Тоодо.**

Жаз мезгилинин көрүнүштөрүн байкагыла.

*Книга предоставлена исключительно в образовательных целях
UZEDU.ONLINE

Все учебники Узбекистана на сайте UZEDU.ONLINE

«ӨЛКӨБҮЗДӨ ЖАЗ» ДЕГЕН ТЕМАДА СҮРӨТ ТАРТУУ

Рустам Худайберганов.
Бакта жаз.

Чыгарманы жакшылап байкагыла, анда эмнелер сүрөттөлгөнүн айтып бергиле.

*Книга предоставлена исключительно в образовательных целях
UZEDU.ONLINE

Все учебники Узбекистана на сайте UZEDU.ONLINE

Жазгы табият көрүнүшү (пейзаж) төмөнкү баскычтарда тартылат:

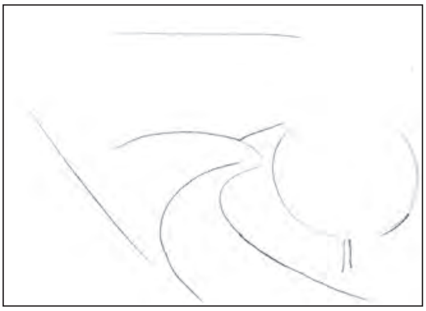

1

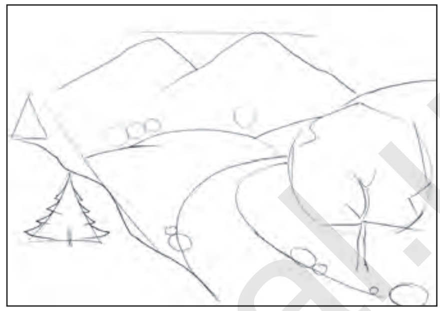

2

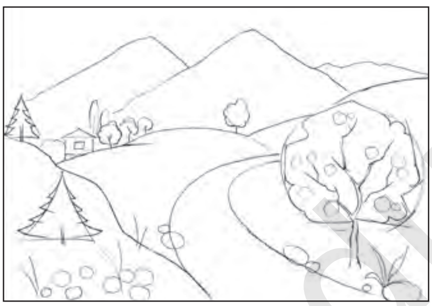

3

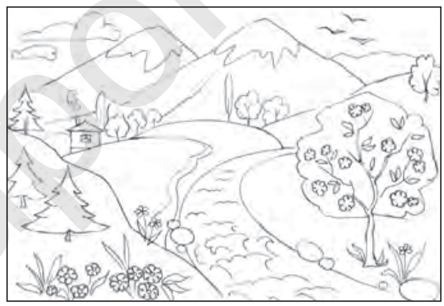

4

Жазгы табият көрүнүшүнүн сүрөтүн тарткыла.

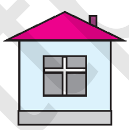

Класста тарткан жазгы табият көрүнүшүн уланткыла жана боёгула.

http://eduportal.uz

*Книга предоставлена исключительно в образовательных целях
UZEDU.ONLINE

Все учебники Узбекистана на сайте UZEDU.ONLINE

АБА ШАРЫНЫН СҮРӨТҮН ТАРТУУ

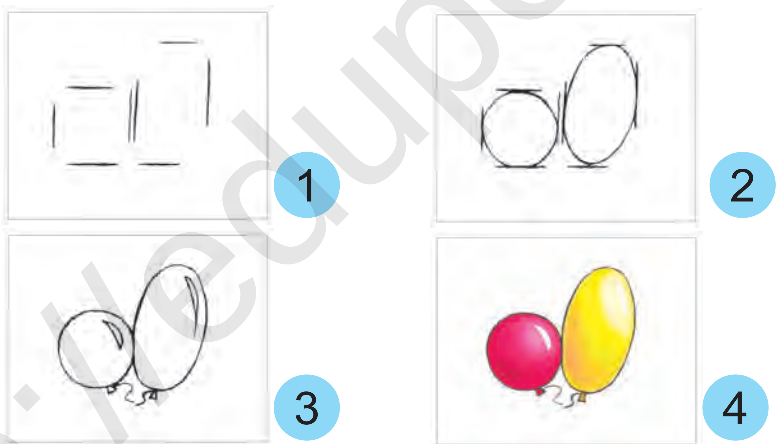

Жогорудагы аба шарларын тарткыла жана боёгула.

Башка формадагы жана түстөгү шарлардын сүрөтүн тарткыла.

http://eduportal.uz

*Книга предоставлена исключительно в образовательных целях
UZEDU.ONLINE

Все учебники Узбекистана на сайте UZEDU.ONLINE

ГҮЛДӨРДҮН СҮРӨТҮН ТАРТУУ

Жазында ачылган гүлдөр өз формасы жана түстөрү менен адамдарды суктандырат. Айрыкча, жоогазын, бинапша, каакым, чекилдек, роза сыяктуу түрдүү-түстүү гүлдөр адамдардын көңүлүн өзүнө тартат.

Гафур Абдурахманов.
Кызыл керней гүлдүү натюрморт.

*Книга предоставлена исключительно в образовательных целях
UZEDU.ONLINE

Все учебники Узбекистана на сайте UZEDU.ONLINE

Лайло Салимжанова. **Гүлдөр.**

Теңдешиң тарткан сүрөт.

Сүрөттө кандай гүлдөр жана эмнелер сүрөттөлгөндүгү, анда иштетилген түстөр жөнүндө айтып бергиле.

http://eduportal.uz
*Книга предоставлена исключительно в образовательных целях
UZEDU.ONLINE

Все учебники Узбекистана на сайте UZEDU.ONLINE

Төмөндө берилген каакым гүлүн жакшылап байкагыла. Анын бою, гүлү, жалбырагынын көрүнүшүн жана түсүн аныктагыла.

Каакым гүлү төмөнкүдөй тартылат:

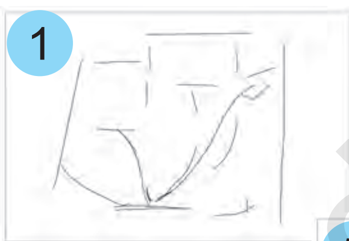

Каакым гүлүнүн сүрөтүн тарткыла.

*Книга предоставлена исключительно в образовательных целях
UZEDU.ONLINE

Все учебники Узбекистана на сайте UZEDU.ONLINE

КӨПӨЛӨКТҮН СҮРӨТҮН ТАРТУУ

Силер түрдүү-түстүү көпөлөктөрдүн гүлдөн гүлгө конуп жүргөнүн көп көргөнсүңөр. Көпөлөктөр чоң-кичине жана ар түрдүү түстө болот.

*Книга предоставлена исключительно в образовательных целях
UZEDU.ONLINE

Все учебники Узбекистана на сайте UZEDU.ONLINE

Көпөлөктүн сүрөтү төмөнкү баскычтарда тартылат:

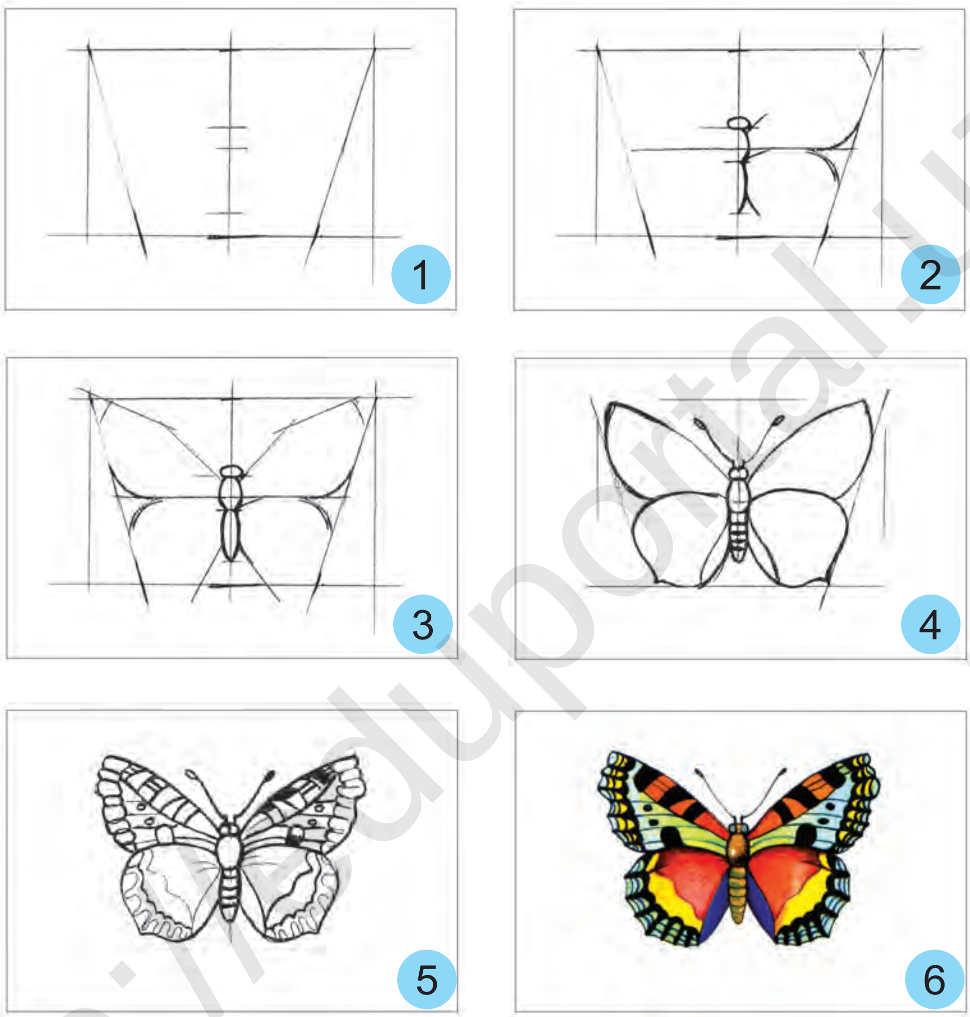

Көпөлөктүн сүрөтүн тартуу баскычтарын кунт коюу менен байкагыла жана анын сүрөтүн тарткыла.

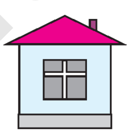

Өзүңөр жактырган көпөлөктүн сүрөтүн тарткыла жана боёгула.

http://eduportal.uz

*Книга предоставлена исключительно в образовательных целях
UZEDU.ONLINE

Все учебники Узбекистана на сайте UZEDU.ONLINE

ТОТУ КУШТУН СҮРӨТҮН ТАРТУУ

Тоту куштардын дүйнөдө абдан көп түрлөрү бар. Алар чоң-кичине, ар түрдүү түстө, абдан кооз болушат.

Сүрөттөгү тоту куштарды жакшылап байкагыла, алардын түзүлүшү, түрү, чоң-кичинелиги, түстөрү кандай экендигин айтып бергиле.

Эми сүрөт тартууга киришсеңер болот. Адегенде, тоту куштун сүрөтүн кагаздын кайсы жерине тартышыңарды жана анын чоң-кичинелиги кандай болушун белгилеп алгыла. Тоту кушту каалаган түскө боёшуңар мүмкүн.

*Книга предоставлена исключительно в образовательных целях
UZEDU.ONLINE

Все учебники Узбекистана на сайте UZEDU.ONLINE

Тоту куштун сүрөтү төмөнкү баскычтарда тартылат:

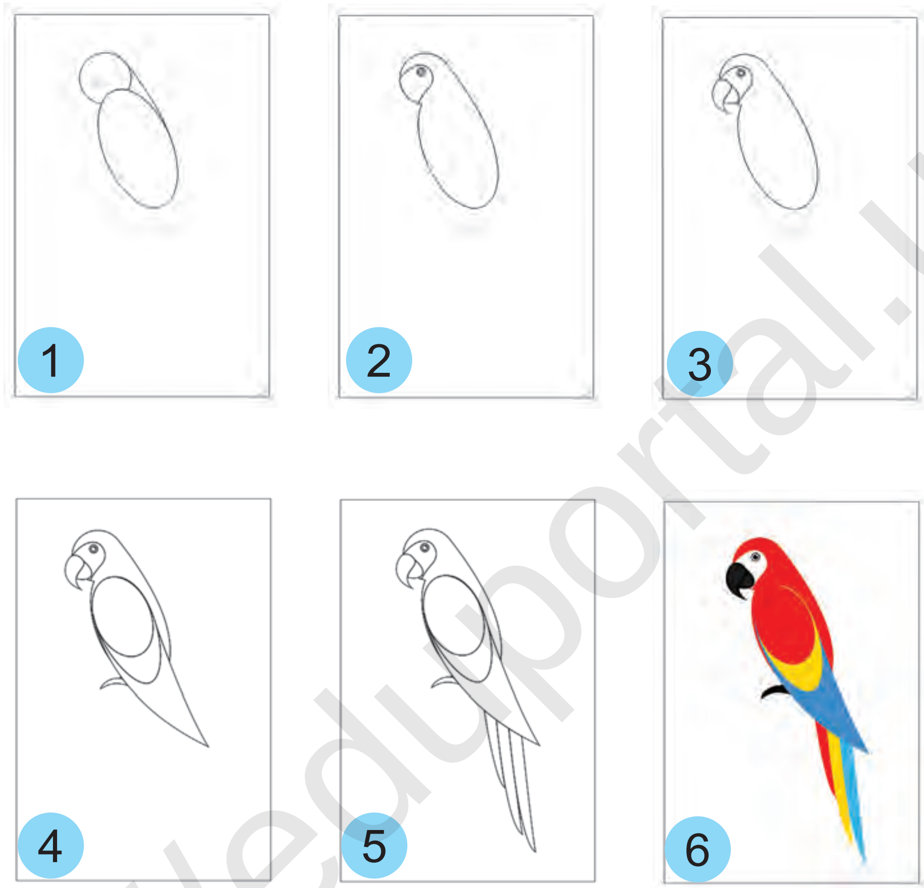

Силер да тоту куштун сүрөтүн тарткыла.

1. Өзүңөр билген башка куштун сүрөтүн тартып, аны боёгула.
2. Кийинки сабакка жыл бою тарткан эң жакшы сүрөт жана айкелдериңерди көргөзмө үчүн алып келгиле.

http://eduportal.uz

*Книга предоставлена исключительно в образовательных целях
UZEDU.ONLINE

Все учебники Узбекистана на сайте UZEDU.ONLINE

МАЗМУНУ

Сүрөт өнөрүнүн түрлөрү 3
Сүрөтчүнүн иш куралдары 7
Сүрөттөр жана фигуралар 10
Боёктор жана түстөр 13
Желекченин сүрөтүн тартуу 15
Сааттын сүрөтүн тартуу 16
Күз мезгилин сүрөттөө 17
Дарак жалбырактарынын сүрөтүн тартуу 19
Алма жана курманын сүрөтүн тартуу 21
«Алтын күз» темасына сүрөт тартуу 23
Сүрөт өнөрүндө айкел жасоо сырлары 24
Аквариумдагы балыктардын сүрөтүн тартуу 27
«Эки эчки» жомогунун негизинде айкел жасоо .. 29
Автомашинанын сүрөтүн тартуу 30
Кыш мезгилин сүрөттөө 32
«Күмүш кыш» темасына сүрөт тартуу 34
Коделектин айкелчесин жасоо 35
Парустуу кайыктын сүрөтүн тартуу 37
«Үч түлкү» жомогунун негизинде сүрөт тартуу .. 38
Пилдин айкелчесин жасоо 41
Самолёттун сүрөтүн тартуу 42
Жаз мезгилин сүрөттөө 44
«Өлкөбүздө жаз» деген темада сүрөт тартуу 45
Аба шарынын сүрөтүн тартуу 47
Гүлдөрдүн сүрөтүн тартуу 48
Көпөлөктүн сүрөтүн тартуу 51
Тоту куштун сүрөтүн тартуу 53

*Книга предоставлена исключительно в образовательных целях
UZEDU.ONLINE

Все учебники Узбекистана на сайте UZEDU.ONLINE

Rahim Hasanov

TASVIRIY SAN'AT

1-sinf uchun darslik

Qayta ishlangan 17-nashri

(Qirg'iz tilida)

Которгон *Р. Жуманазарова*
Редактору *С. Назаров*
Көркөм редактору *Ш. Мирфаёзов*
Техн. редактору *Х. Хасанова*
Компьютерде даярдаган *Х. Шарипова*

Басма лицензиясы AI № 290. 11.04.2016.
2019-жылы 12-мартта басууга уруксат этилди. Форматы $70x100^1/_{16}$.
Кегли 18. «Arial» гарнитурасы. Офсеттик ыкма менен басылды.
Шарттуу басма табак 4,55. Басма табагы 4,8.
Нускасы 838. Заказ .

Өзбекстан Республикасы Президенти Администрациясынын алдындагы Маалымат жана массалык коммуникациялар агенттигинин Гафур Гулам атындагы басма-полиграфиялык чыгармачылык үйүндө басылды.
100128. Ташкент ш. Лабзак көчөсү, 86.

www.gglit.uz **info@gglit.uz**

http://eduportal.uz

*Книга предоставлена исключительно в образовательных целях
UZEDU.ONLINE